

Anekdoter fra Sejs-Svejbæk

af Kristian Trampedach

Den gamle skole – vikaren / Den folkelige biskop / Et hurtigt formandsvalg i Borgerforeningen / Savskærerens fængslende sang / Krybskytten og skovfogeden / Dreng-oplevelse: tyven og hestene / Uro i skoleklassen / Hvor er skydelæren? / Lokumsspand og madpakke / Brandfogedens vandgang / Lagerchefen – Ellegaards Møbelfabrik / Peter Gummiben / Karsten fra Linaa / Jollesejlad til Alven / Pinsefesten – grib dagen / Kaj slagter / Ladepladsen – Sejsbørnenes mødested / Erindringer fra Lyngvej – Firmafodbold i 1960'erne – Vognmand Magnussen og Lysets engel.

Den gamle skole - vikarer i 6. og 7. klasse

I den gamle skole, som lå langs Julsøvej, hvor Enebærparken nu ligger, var der klasselokale i halvdelen af længens østlige del. I den anden del mod vest var der lærebolig. Fra skolebygningen og ud mod vejen, var der skolegård afgrænset med stakit. Langs med bygningens fulde længde var der lagt piksten, hvor lærerne gik gårdvagt. Fra den østlige ende, ved indgangsdøren hvor man kom ind i gangen, var der en dør ind til hver side i klasselokalet.

Den gamle skolebygning - nordsiden ud mod Julsøvej - fotograferet kort før nedrivningen.

I klasselokalet var der 4 rækker med skolepulte fra katederet ned mod kakkelovnen og tørvekassen. Indtil 1959, hvor den nye skole blev indviet, gik eleverne af to til tre årgange i samme klasse.

Jeg husker særligt to episoder, hvor det var vikarer, der underviste. De ville begge tage retten fysisk afstraffelse – den såkaldte revselsesret - i brug, men det blev med fatale følger.

Den ene af vikarerne havde været frihedskæmper og var nervøs anlagt. I hvert fald skete det under en skoletime, at der opstod uro blandt de næsten voksne piger i 7. klasse. Det kunne vikaren ikke lade gå upåagtet hen, så det måtte have en konsekvens. Til vores store forbavselse så vi i stedet 4 piger bukke vikaren sammen og stoppe ham ned i tørvekassen. To som var i god foderstand satte sig på tørvekassen, hvorefter der blev forlangt flødeboller til klassen, såfremt han ville ud. Ærligt må jeg sige: det er den eneste gang, jeg har fået flødeboller af en lærer.

Den anden episode, hvor der opstod uro, var ved de store drenge i 7. klasse. Den ene af drengene var Folmer Jørgensen, som sammen med den anden blev sendt over på den anden side af banen. Her skulle de selv finde den kæp, som de skulle afstraffes med, for vikaren kunne ikke finde spanskrøret. Da de kom tilbage, medbragte de en meget tyk gren, som dårligt kunne løftes. Samtidig havde begge stoppet en bog ned i bukserne, som skulle tage af for slagene. Det havde vikaren ikke set komme, men det virkede efter hensigten. Hele klassen grinede, og de slap begge med en lille kindhest – altså en lussing, det vil sige et slag med flad hånd på siden af hovedet.

Den folkelige biskop

Biskop Skat Hoffmeyer

Christian Julius Skat Hoffmeyer var biskop over Århus Stift 1940-61. Han samlede på sommerfugle og har skrevet flere bøger om de forskellige arter. Hoffmeyer havde sommerhus på adressen Julsøvænget 20 i Svejebæk og var en kendt person i lokalområdet. Anekdoten er tilbage fra midt i 1950'erne.

Almindeligvis gik biskoppen af de lokale under navnet "Skat Hoffmeyer". Skat Hoffmeyer havde stor interesse i naturen omkring Sejs-Svejebæk, hvor han fangede sommerfugle og natsværmere på heden og var lystfisker om en hals.

Han var en ret folkekær person. Alle kunne lide ham og talte kun godt om ham.

På et tidspunkt, havde Skat Hoffmeyer fået plads i en robåd, hvor han og to af de lokale lystfiskere skulle på tur i Borresø. Som en naturlig ting havde alle, foruden deres fiskegrej, medbragt en gedigen madpakke. Vel ankommet til fiskepladsen, blev madpakkerne lagt på agtertoften, for hver mand måtte have en plads, hvorfra der nu skulle fiskes.

Under den store uro på båden, gled de dejlige madpakkerne fra agtetoften i søen, hvorefter en af de lokale spontant udbrød; "Åh for satan da osse". Til det kom Skat Hoffmeyer med en forsigtig kommentar; " Hmm Det var sandelig godt De sagde det, så blev jeg fri"!

Et hurtigt formandsvalg i Borgerforeningen

Valdemar Sørensen boede i mange år sammen med hustruen Karoline i en lille ejendom på Julsøvej 1. Valdemar var frem til sin død i 1969 en aktiv mand – også i det lokale foreningsliv, hvor han bl.a. i flere år var formand for Borgerforeningen.

Valdemar Sørensen

Som en årligt tilbagevendende begivenhed afholdt Sejs Borgerforening generalforsamling, og sædvanen tro blev den altid efterfulgt af lotterispil.

Generalforsamlingen skulle afvikles hurtigt, idet spillet var det mest vigtigt for de fremmødte. Valdemar Sørensen var sidst blevet genvalgt og plejede at modtage genvalg, men dette år var Valdemar jo desværre afgået ved døden. Så det var sønnen Peter (julemand), der styrede slagets gang.

Da der skulle afgives stemme om formand, blev der sagt genvalg. Alle var ikke klar over Valdemar var død. Så lidt forsagt sagde Peter, "Jamen min far er død, så vi bliver altså nødt til at stemme om en ny formand" . Peter blev straks foreslået, og på den måde blev han borgerforeningens nye formand. Deltagerne ønskede ikke længere diskussion, for der var et bankospil som ventede på at blive sat i gang.

Savskærerens fængslende sang

På Julsøvej 78 lå der i fordums tid et lille familieejet savskæreri. Selve værkstedet var placeret langs Blåmunkevej, og beboelsen var bygget op af huset til Tranebærvej. Der var indkørsel fra både Julsøvej og Blåmunkevej.

Træet til Knud Skovs produktion af fiskekasser blev hentet af konen Anna, der havde fået kørekort til lastbil, fordi Knud havde problemer med kørekort og spiritus.

Familien Skov var en af de første, som fik fjernsyn. Som børn fik vi ofte lov til at kigge med, når serien med Robin Hood var på skærmen.

De var venlige overfor os børn, når vi ikke var uvorne! Vi fik også lært en god remse af Knud Skov, der kan synges på melodien "Dejlig er den himmel blå". Og den var i hvert fald blandt top ti blandt os, der kendte lidt til ham.

De nærmere omstændigheder var, at Knud havde været ude på en soldetur og kørt hjem i Hanomag'en. Hændelsen var blevet anmeldt, så derfor kørte politiet til Sejs for en tage samtale med Knud. Desværre var Knud ikke hjemme, men bilen stadig varm.

Politiet igangsatte derfor en mindre eftersøgning i sommerhusområdet bag savskæreriet. Til politiets store forundring, stod der en hvid hund – en grønlanderspids - og gøede ved et skur! Da der blev åbnet, fandt man selvfølgelig Knud Skov.

De tog ham med på stationen, hvor han blev indkvarteret. Her havde han nu rigelig tid til at skrive vores top ti remse, som går på melodien "Dejlig er den himmel blå": "

*Det var midt på julenat
to betjente fik mig fat
en i nakken en i frakken
smed mig lige i kachotten
så jeg vælted' pissepotten
og sov hele rusen ud
og sov hele rusen ud"*

Krybskytten og skovfogeden

Efter Valdemar Sørensen havde stiftet familie og bosat sig omkring 1920 på ejendommen Julsøvej 1 først i Sejs, ernærede han sig hovedsagligt ved fiskeri og landbrug. I denne periode var det vanskeligt, at få udkomme til det daglige brød.

Valdemar Sørensens hus på Julsøvej

En meget tidlig morgen tager han jagtgeværet og går ned til robåden, hvor han sætter kursen mod Paradiset, som ligger i den sydvestlige ende af Borresø. I statsskoven ved "Josefs skød" går han i land, for han ved der er dyr på stedet. Det har han set flere gange mens han været ude at fiske. Han skal dog gå et stykke vej, inden han får skudhold og nedlægger dyret. Endelig er der kød på bordet til hele familien.

På sin vej tilbage til robåden, ser han, at en mandsperson har taget plads i båden. Det viser sig at være skovfogeden, der har været ude for at fange krybskytter.

Valdemar går med dyret på ryggen ned til båden, hvor han peger lidt med geværet og fortæller skovfogeden, at sådan et hanegevær nemt kan gå af, og beder ham tage plads på agtertoften.

Valdemar smider dyret i båden, sætter sig på midtertoften med geværet på lårene stadig med hanerne spændt på geværet, og ror båden over til Langø.

Der bliver ikke vekslet mange ord på den korte strækning. Da de anløber Langø bliver skovfogeden med bestemt tale og lidt pegen med geværet bedt om at forlade båden. For Valdemar havde ikke tid til at sejle rundt med ham.

Skovfogeden var nu efterladt på Langø, hvor der er mindst 100 meter til fastlandet. Med god samvittighed forlader Valdemar stedet og ror hjem, idet han ved, at skovfogeden ikke kan nå at underrette andre myndigheder, inden beviset er borte. Hvad der videre skete, melder historien intet om, men at der virkelig er sket, er der ingen tvivl om. Valdemar har selv fortalt historien.

Drenge-oplevelser: tyren og hestene

For enden af Sortbærvej - helt nede ved Søvejen - var der i fordums tid en lille ejendom som tilhørte Jakob Henriksen. Markerne, som hørte til ejendommen, var den jord, der lå mellem Muldebærvej og Sortbærvej helt fra Borresø og op til banelinjen.

Tidligt i halvtresserne blev jord, lade og staldbygninger forpagtet ud til Ole Borring. Første gang jeg erindrer Ole Borring, var da han skulle køre søndagsskoleholdet på udflugt i hestevogn med hans to fjordheste. Turen startede ved Missionshuset og gik herfra til Mollerup gennem Linå Vesterskov. Senere besøgte min bror og jeg ham mange gange, da marken ved Julsøvej lå nær vores bopæl. Vi hjalp også til i det omfang, som 7-8 års drenge nu kunne.

Jeg husker specielt engang, hvor vi var på besøg, da en stor tyrekalv trukket ud og fastbundet, da den skulle slagtes. Oles far, der havde erfaring med hjemmeslagtning, var ankommet med slebne knive. Yderligere var der en stor mukkert, for tyren skulle slås på panden.

Min bror og jeg fik mulighed for at løfte på mukkerten, men den var for tung til os. Men tyrens sidste time var dog kommet. For Oles far løftede mukkerten, ramte tyrens pande, hvorefter den gav et brøl og sank i knæ. Det måtte gentages mindst tre gange, inden tyren forlod denne verden. Det var for stærk en oplevelse for mig, så jeg løb hjem og havde et uhyggeligt mareridt om natten.

Da vi blev lidt ældre, var vi en flok drenge, der fandt ud af, at efter en lang sommer var æblerne nu modne. Vi var blevet godt forsynet på Søvejen og tog trapperne op til Dunhammervej og gik derefter ned ad Muldebærvej.

Pludselig opdagede vi, at Oles to fjordheste gik og græssede på marken. For os drenge var der ikke langt fra at se en hest til at tænke som en cowboy.. Vi skulle selvfølgelig ud at ride på de to heste. Vi fik dem trukket hen til et træ, så vi kunne komme op på dem. På hesten var det bare med at klemme benene godt ind i hestens flanker. Hu hej - rask fremad det går.

Men det fik en brat ende. Da rebet, hesten var tøjret til, ikke var længere, røg rytteren af og slog en masse kolbøtter på grønsværen. Så denne gang lærte vi drenge, at man aldrig skal ride på en tøjret hest.

Uro i skoleklassen – det flyvende blækhus

Midt i halvtresserne lå Sejs skoles bygninger samlet, men fordelt på tre forskellige bygninger.

På Tyttebærvej lå forskolen. Bygningen er stadig i brug, men nu som børnehave. Ud mod Julsøvej, hvor Enebærparken nu ligger, lå den gamle skole og ved siden af den forsamlingshuset, der i en periode blev brugt som klasseværelse, mens salen blev brugt til idræt (sidstnævnte to bygninger blev siden til Sejs Hedekro).

Forskolen. 1. klasse 1960 med frk. Thomsen i midten.

Vi var to årgange i hver klasse. Når vi havde gået to år i forskolen hos frk Thomsen, skulle vi videre til forsamlingshuset i to år og derefter i den gamle skole.

Alle børn kendte hinanden, og når man går i 4 klasse, ved man naturligvis også, hvordan der skabes uro i klassen. Vi vidste hvor på heden og i mosen man kunne fange firben, snoge og stålorm. Når de var kommet i en pose eller lommen, blev de rolige og kunne nemt fragtes med i skoleklassen. Når de blev sluppet fri, gav det stor uro i klassen, og heldigvis for os fandt lærerne aldrig synderne.

Skolepultene var med fast ryg og fælles blækhus, der var placeret midt på bordet. En dag skulle vi i dansktimen have diktat, som skulle skrives med blæk. Penne og blækhus blev fundet frem og sat på pultene. Derefter foregik det på den måde, at læreren gik frem og tilbage mellem pultene, mens han dikterede, hvad vi skulle skrive.

Jeg havde foretaget mig et eller andet, som gav uro i klassen. Læreren kom nu bagfra, og jeg kunne se, der vankede øretæver. Jeg anede skyggen af hans hånd og dukkede mig. Hans hånd ramte blækhuset, som tog retning mod en klassekammerat, der sad lige overfor. Den ramte "plet" på tøjet.

Heldigvis for mig, var det en klassekammerat, som kom fra en landbrugsejendom og ofte havde fyldte poser med landbrugsvarer til læreren. Læreren var ulykkelig over situationen. Var det nu slut med de dejlige poser? Så der blev trøstet, og det blev forsøgt at få blækket af.

Jeg var i den lykkelige situation at blive glemt, og derfor fik jeg ingen afstraffelse.

Skolemøbel-fabrikken – hvor er skydelæren?

Den 31 marts i det herrens år 1960 gik jeg ud af 7 klasse på Sejs skole. Efter endt skolegang havde jeg fået arbejde i maskinsnedkeriet hos Niels Larsen a/s. Det var placeret i den gamle træskofabriks hvide fabriksbygning, som ligger i Svejlbæk mellem banen og Julsøvej.

Niels Larsens fabrik ved Julsøvej.

Jeg begyndte på mit job som arbejdsdreng allerede dagen efter, jeg havde forladt skolen. Jeg skulle blandt andet tage fra ved maskinerne, stable træ til tørring samt gå til hånd. hvor der var behov.

Fløjten på fabrikkens skorsten gav lyd kl. 07:00, når arbejdsdagen begyndte. I 1960 var der 45 timers uge, hvor man også arbejdede om lørdagen. Der var ingen frokoststue, så de medbragte klemmer blev indtaget på sadelmagerværkstedet. Det var et rart sted, hvor der var varmt og lugtede godt af læder. Vittigheder føg i en lind strøm, mens klemmerne blev indtaget.

Jeg var den yngste på fabrikken, så jeg blev vejledt af en lidt ældre arbejdsdreng, som vi kan kalde Karl. Han havde været der i en længere periode. Når emnerne til skolemøblerne fremstilles, kræves det, at maskinerne indstilles ganske nøjagtigt, da der er tale om serieproduktion. Til det brug var der - på en bærepille midt i fabrikken - fastgjort et etui med en skydelære. Det er et måleapparat, som kan måle med en nøjagtighed ned til en tiendedel millimeter.

En skydelære

Men skydelæren var forsvundet, og snedkeren havde i et stykke tid, gået rundt for at spørge alle, om de vidste, hvor den var henne. Men ingen kunne hjælpe ham!

På et tidspunkt kom Karl forbi, og i sin frustration, sagde han helt tilfældigt til Karl, om han ikke kunne køre hjem efter skydelæren. “Jo det kan jeg da godt” svarede Karl. Han var kommet til at tage den med hjem og havde fuldkommen glemmt, at den skulle tilbage på adressen. Så han måtte op på cyklen og hjem for at hente det savnede værktøj.

Lokumsspanden og madpakken

Denne anekdoten går tilbage til sidst i 1950'erne.

Svejbæk Trævarer (også kaldet Svejbæk Bøjlefabrik) beskæftigede på det tidspunkt cirka 10 mand. På fabrikken blev der fremstillet i massevis af bøjler i bøgetræ.

Dengang var Arbejdstilsynets regler endnu ikke nået helt til Jylland. De sanitære installationer var ikke som nutidens, hvor der kræves både toilet, badefaciliteter og frokostlokale. Skulle man forrette sin nødtørft, skete det på et gammeldags lokum, det vil sige en spand under et bræt, man kunne sidde på. Et frokostlokale eksisterede heller ikke. Madpakken blev indtaget udendørs eller på værkstedet, hvor man holdt en halv times pause.

Frokostpause på Svejbæk Bøjlefabrik

Det var den yngste drengs opgave at få bortskaffet spandens indhold fra lokummet. Drengen, der på det tidspunkt var ansat, blev kaldt Rolle. Han skulle udføre den lidet attraktive tjans med at tømme spanden og grave indholdet ned.

Færdig med tjansen kom han ind på værkstedet, hvor alle mand var i gang med deres madpakker. Her fortalte Rolle højlydt, hvorledes tjansen var blevet udført. Han berettede også, at da han trådte jorden til, gik han igennem selvom han ingen gummistøvler havde på. Der gav åbenbart en af virksomhedens ejere nogle uheldige billeder inde i hovedet. Han pakkede omgående sin medbragte mad sammen og forlod værkstedet. Det var til stor moro for alle de ansatte.

Den lokale brandfogeds vandgang

Engang i slutningen af 1950'erne – sidst på året – udbrød der brand i mekaniker Ewald Thorstedts første værksted på Muldebærvej i Sejs.

Brandvæsenet blev tilkaldt, og der ankom hurtigt et brandslukningskøretøj. De fik med vandvognen ret omgående ilden under kontrol. Som følge heraf stod der vand på gulvet og i værkstedsgraven i bygningen. En ildebrand var ikke en dagligdags begivenhed i Sejs, så der var samlet en del tilskuere. Endelig ankom brandfogeden (en brandfoged ledede dengang indsatsen på landet ved en brand).

På det tidspunkt var Valdemar Sørensen den lokale brandfoged, hvilket var et af de mange tillidshverv, han havde. Valdemar var kort forinden blevet enkemand, og han havde sit normale arbejdstøj på. Her var der absolut ikke presselæg nogen steder.

Valdemar Sørensen

Valdemar ankom i sin gamle Chevrolet fra 1931 og gik hurtigt hen til værkstedet, hvor han blev standset af brandinspektøren med den blanke hjelm, der bad Valdemar om at gå tilbage. Valdemar bad ham forfølge sig, idet han var øverste tilstedeværende myndighed. Derefter gik han rask ind i værkstedet. Da der var vand på gulvet, kunne han ikke se værkstedsgraven. Dermed forsvandt Valdemar helt fra overfladen – og sammen med han den autoritet, han forsøgte at udøve.

Valdemar blev dog hurtigt reddet op fra sin vandgang. Han kom ind til Ingrid Thorsted, hvor han fik en kop kaffe og tørt tøj.

Lagerchefen på Ellegaards Møbelfabrik

I de glade tressere, hvor jeg stod i lære som maskinsnedker på Ellegårds Møbelfabrik, var der en ganske fri tone mellem de ansatte. Ind imellem var der sjove personer og episoder, som man kan se tilbage på med et stort smil.

Møbelfabrikken lå langs Julsøvej, hvor Rema 1000 nu har opført en ny butik. Fabrikant Jens Ellegård beskæftigede omkring 40 mand, og en del af dem var flyttet med fra Højbjerg, da fabrikken blev etableret i Sejs, blandt andet *Børge Andersen*.

Møbelfabrikkens personale 1965

Børge Andersen havde med familien bosat sig i Svejlbæk og var på møbelfabrikken ansat som en slags altmuligmand. Andersen var en ældre mand, ikke stor af vækst, men fyldte til gengæld lidt mere i volumen og altid med en King Edward cigar i mundvigen. Hans ego derimod var en hel del større end hans arbejdsområde. Skulle han i banken for firmaet, blev Ellegårds nye Chevrolet Corvette benyttet. Blev der omdelt øl på fødselsdage, gemte han som regel øllen til Mester. Ud fra ordresedlerne pakkede han bølgepap omkring møblerne, så de var klargjort for transport til møbelhandlerne. Der var absolut ingen tvivl om, at når det arbejde blev udført, var hans titel "Lagerchef".

På samme tid var "Kaj slagter" (samme Kaj Petersen der startede "Kajs`pølser" i slagterforretningen på Julsøvej i Sejs) ansat som chauffør og skulle køre møblerne ud til forretninger rundt omkring i landet. Kaj var et meget arbejdsomt menneske. Samtidig med han bestred sit arbejde som chauffør, slagtede han svin i sin fritid. Derforuden havde han en god humor. Engang imellem gik det ud over Lagerchefen, når de sammen skulle læsse møbler på lastbilen. En dag hvor porten til snedkerværkstedet stod åben, og Andersen gik på lageret, kom Kaj med stor fart og råbte: "Annesen, Annesen der er telefon". Andersen strøg lige håret tilbage, rettede King Edward cigaren på plads og gik med hastige skridt mod kontoret, hvorefter Kaj med høj røst sagde: "Det er bare æ til dæ Annesen".

Peter Gummiben

"Peter Gummiben" var snedkersvend på Ellegårds Møbelfabrik og var meget afholdt af byens ungdom, idet han stod for ledelsen af ungdomsklubben ved afholdsfolkenes campingplads på Borresøvej. Navnet havde han fået på grund af af en protese på det ene ben. Som følge deraf kunne han ikke gå med træsko som de fleste andre håndværkere.

Der var bestilt møbelplader i Tyskland, og en dag dukkede en tysk lastbil op, som skulle læsses af. Peter var en af dem, som skulle hjælpe med aflæsningen. Medens det stod på, gik den tyske chauffør rundt og promenerede i et par usandsynligt blanke sko. Peter blev derfor nødt til at spørge til hans sko, hvortil chaufføren svarede, at det sandelig var helt nye tyske sikkerhedssko. Peter hentede fluks en hammer, knaldede den ned skoen på protesen og sagde til tyskeren, at i Danmark lavede vi også sikkerhedssko, bare lidt fikserer end de tyske. Stor var forundringen hos den tyske chauffør.

Firmabilen

Karsten fra Linå

Karsten (Kasten fræ Linne) var en stor og hærdebred ældre mand, der boede i et lille bindingsværkhus lige efter forsamlingshuset i Linå. Karsten var ansat i en periode som arbejdsmand på Ellegårds Møbelfabrik.

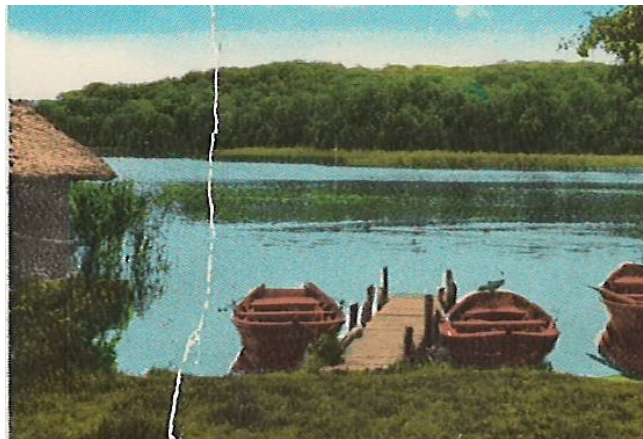
På et tidspunkt skulle han sammen med John Sørensen, der var i lære som maskinsnedker, stable noget træ, der skulle tørre i et stort skur bag fabrikken. Det var et lidt trivielt arbejde, så John syntes, der skulle ske noget. Derfor sagde han til Karsten, at han da bare kunne lægge lidt træ tilside og hente det efter fyraften. Der kom omgående respons fra Karsten: "Hvis do æ holder din kjæft, ska a fanme vise dæ hvordan man klæmmer dueunger i Linne".

Jollesejlds fra Ladepladsen til Laven

Sejs Ladeplads der er beliggende ved Snævringen for enden af Strandvejen, har angiveligt været brugt som losse- og lastested for Gudenåens pramfart i tidligere tider.

Denne anekdote er fra skolernes sommerferie sidst i halvtresserne. På denne tid af året, var det på Ladepladsen børnene samledes og traf hinanden, lærte at svømme, lave udspring, dykke under vandet og hvad børn ellers kunne finde på. Opfindsomheden var stor. Og her er hvad der skete i skoleferien 1958:

På en god sommerdag med en frisk vind fra vest, fandt 4 af de største børn på, at bringe en sunken jolle flot. Jollen lå fortøjet ved den østlige anløbsbro og tilhørte Peter Gummiben, der boede lidt oppe til venstre på Tranebærvej. Efter lang tids øsen med dåser og spande, fik de jollen tømt for vand. Det var jo nærliggende for dem, at de havde fortjent en sejltur. Men der var ingen årer i båden.

Som sagt var opfindsomheden stor. Der blev hurtigt fundet en mast, noget snor og et gammelt gulv-

tæppe udgjorde det som et råsejl. Der blev lagt fra land, da mandskabet var på plads, og straks var de ude i den friske vestenvind. Borresø var hurtigt overstået, så gennem Svejlbæk snævring og ud i Julsø, hu hej hvor det gik.

Laven blev nået, og det var nu umuligt at sejle mod vinden, og årer var der ingen af. Da jollen derfor måtte fortøjjes i Laven, var der forude en lang vej for de store børn på gåben til Sejs. Børnene måtte naturligvis gå den tunge gang til Peter Gummiben og fortælle ham, de var kommet til at låne hans båd en lille smule, og at den nu var fortøjret i Laven.

Peter var lykkeligvis en mand med et stort hjerte. Han sagde det var da helt i orden, håber I har haft en god tur. Jeg henter lige årerne så I kan ro den hjem.

Der er faktisk meget langt fra Laven til Ladepladsen i Sejs af søvejen. Så selv om de store børn skiftedes med årerne, var det en sej kamp at komme til anløbsstedet. Men nu havde de dog en sand historie, som kunne fortælles videre til deres børnebørn.

Alle fire af børnene er mig bekendt.

Pinsefesten - Grib dagen (Carpe diem)

Med et tilbageblik i tiden, var de fleste unge mennesker fra Sejs-Svejlbæk som regel til det årlige Pinsebal i Hattenæs. Det var noget den lokale ungdom ofte talte om, og selvfølgelig skulle det afprøves, om nu solen også dansede Pinsemorgen.

Denne anekdote handler om to ungersvendes første Pinsebal fra Sejs, som er mig bekendt. Episoden er fra først i de glade tressere, hvor alt kunne lade sig gøre! Selv det at handle ved købmandens bagdør efter lukketid. De to ungersvende havde besluttet at tage til Pinsebal i Hattenæs og var iført de pæneste klæder. Det har sikkert været deres aflagte konfirmationstøj med tilhørende slips - som man gjorde dengang.

Ny Hattenæs

Begge var godt klar over, at inden de tog afsted ville det være godt, at nyde noget flydende. Men hvor får man det i tresserne en lørdag sent på dagen? Der var ikke andre muligheder end prøve ved købmand Madsens bagdør på Julsøvej.

De bankede på købmandens dør og ud kom Madsen “Vi skulle spørge derhjemmefra om der var muligt, at købe 4 øl, for der er kommet gæster”. Madsen brummede og vendte kort efter tilbage med 4 øl. Festen kunne nu begynde for vore to ungersvende. Efter at have konsumeret øllene, begav de sig ikke helt upåvirkede på gåben til Pinsefesten i Hattenæs.

Kort efter, da de på strækningen var kommet ind i skoven, så de et opslået telt et stykke inde blandt træerne. Drevet af deres nysgerrighed og påvirkning, burde det naturligvis undersøges af hvilken årsag det var opstillet der. Vel ankommet til teltet, kunne de konstatere, at der ikke var nogen hjemme.

Stor var deres forbavselse, da de så det lille campingbord i teltet, hvor der var dækket op med smørrebrød og øl. Det stod sikkert klar til ejerne af teltet, når de engang kom tilbage fra pinsefesten. Vor to ungersvende greb chancen, de var i den alder, hvor man altid kunne spise. Smørrebrød og øl forsvandt som dug for solen. Nu kunne pinseballet ikke blive mere fuldendt for de to, så med raske skridt begav de sig til Hattenæs.

Det var naturligvis ikke pænt gjort. Men de skrev dog en seddel, hvor der stod “Tak for mad” og lagde 10 kroner...de var trods alt fra Sejs.

Kaj Slagter

Vi skal nogle år tilbage i tiden, mens Kaj Pedersen (Slagter Kaj) havde butik i den nuværende slagterbutik på Julsøvej i Sejs. Anekdoten er i forbindelse med et butiksbesøg af Kirstine (Stinne).

Stinne boede sammen med Svend Nielsen på Guldblommevej i Sejs. Svend blev kaldt “Svend Brød”, idet han arbejdede ved brødfabrikken Rutana i Silkeborg og kørte ud med brød til de forskellige købmænd i lokalområdet.

En lørdag formiddag var Stinne i Kajs slagterbutik. Den dag var Kaj selv i butikken, og da det blev Stinnes tur ved disken, spurgte Kaj hvad hun ønskede. Stinne svarede, at hun skulle have to røde pølser, hvortil Kaj rask tog teten og sagde ” Nåda Stinne, skal I have gilde i aften?”.

Ladepladsen - Sejs-børnenes mødested.

Fra først i halvtresserne til langt op i halvfjerdserne var “Sejs Ladeplads” stedet, hvor børn og unge mennesker mødtes i sommermånederne fra sidst i maj til langt ind i september.

Det var også det sted, hvor man lærte at svømme. Som barn holdt man sig på det lave vand, men det blev mere og mere vanskeligt med de begrænsninger det har, når man ikke kan svømme. Det var absolut ikke rart at se kammerater på ens egen alder springe i vandet fra broen. Men det var der selvfølgelig en løsning på, for vi kunne "svømme" under vandet. Man sprang i fra broen med retning mod land, svømmede under vandet indtil man kunne bunde. Tabt ansigt skulle man i hvert fald ikke.

Sejs Ladeplads

Hurtigt blev svømmetagene lært af kammeraterne. Det var herefter en uskreven regel, at man havde ikke taget sit duelighedstegn, før man kunne svømme fra Ladepladsen, rundt om Sivøen i Sejs Snævringen og tilbage til Ladepladsen i ét stræk. Som de habile svømmere, som vi nu var blevet, skulle der selvfølgelig ske noget mere.

Vi var mange børn i alderen fra otte til tolv år, og alle kendte hinanden, så mange ting skulle afprøves. Nogle gange gik det ud over vores fælles "s/s Hjejlen" når den passerede Ladepladsen. Så snart vi så den komme fra vest, sprang vi i vandet, svømmede ud til sejlrunden og trådte vande indtil skovlhjulene var forbi. Derefter svømmede vi med al kraft så hurtigt vi kunne hen og for at få fat i Hjejlen's ror, hvorefter vi blev slæbt et godt stykke med, eller indtil dæksmanden fik os verftet væk med en bådshage.

Omkring Sejs Søvej 50 var der for år tilbage en anløbsbro for rutebådene. Når tingene ligesom eskalerede, og det skulle være lidt mere vildt og uvornt, hejste vi flaget og ventede på anløb af en rutebåd. Når den var fastsurret, løb vi en tre-fire stykker ombord uden betaling og selvfølgelig med billettøren i hælene. Vi gjorde kort process sprang overbord og svømmede til Ladepladsen. Vi gjorde det kun én gang, så måske kan vi få tilgivelse efter 65 år eller deromkring!

Erindringer fra Lyngvej

Midt i april måned 1946, en uges tid efter jeg blev født, flyttede mine forældre fra Brande til Sejs. Måske på grund af, at begge forældre havde familie i Sejs, måske arbejde eller de billige grundpriser i området! I hvert fald købte de et stykke hedejord, som nu er matriklerne Lyngvej 3 og Lyngvej 8.

Efter at have gravet en brønd, begyndte husbyggeriet på Lyngvej 3. Først med en kælder, som blev udgravet med håndkraft, hvor hele familien flyttede ind, da dækket havde fået en gang asfalt, så kælderen var vandtæt. Efterhånden som pengene rakte, blev der bygget videre på stueetagen, hvor vi efter et par år flyttede ind.

Lyngvej 3 - 1950

På Lyngvej 8 havde min far bygget et stort skur til opbevaring af byggematerialer, som også indeholdt et gammeldags lokum samt et hønsehuse. Derudover havde han længst op mod banen placeret to bistader for indsamling af lynghonning.

Der er selvfølgelig mange erindringer at huske tilbage på, hvoraf nogle har brændt sig mere på nethinden end andre. Blandt andet de mange gange, hvor vi slukkede ild på heden, som skete når damplokomotiverne havde fyret op i kedlerne for at få den nødvendige kraft til Silkeborg, hvor gnisterne nogle gange antændte heden.

På den tid gik alle hunde i Sejs løse. Vores tævehund, som var en grønlanderspids, havde jævnligt besøg af andre hunde. Det var uheldigt, hvis den ikke skulle have hvalpe. Odin Nelson, der boede i ejendommen, hvor den nye Super Brugsen bliver opført, havde en god opskrift på, hvordan det kunne undgås. Jeg husker ganske tydeligt, at han bandt en snor med dåser på en tilkaldt hunds hale. Hunden blev sluppet løs og fór skrækslagen afsted. Siden havde jeg det ikke godt, når Odin var i nærheden. Så noget godt må det have gjort.

Kræmmerhuset

Vi havde nogle rigtig gode legekammerater, som boede i Kræmmerhuset lige i nærheden. En dag, hvor vi legede på grunden op mod banen, rettede vi fokus på bistaderne. For nogle børn mellem 5 og 6 år skal tingene gerne undersøges nærmere. Der var ikke langt til banen, hvor skærverne lå i hobevis. Lommerne blev fyldt, og på afstand smed vi stenene på bistaderne og hver gang vi ramte, kom der en stor flok bier farende ud. Det var rigtig spændende og vi er sikkert kommet nærmere og nærmere til staderne, for lige pludselig var min legekammerats hoved fuldt af bier. Så startede hylene, og han kunne høres hele vejen mens han løb hjem. Heldigvis skete der ikke mere, end han havde fået nogle få bistik.

Det var egentlig en god lærestreg at få, og bierne fik fred. Det værste var bare at forklare min far, hvorledes skærverne fra banen var kommet til at ligge ved bistaderne.

Firmafodbold i de glade 1960'ere.

I midten af tresserne, da jeg havde påbegyndt min læretid som maskinsnedker ved Ellegaards Møbelfabrik, var firmafodbold blevet et stort hit. Ansatte ved de respektive firmaer/fabrikker i lokalområdet dannede hold og dystede mod hindanden med ret stor iver. Nogle af kampene endte også med at modparten fik tilført nogle gevaldige knubs. Det resulterede i, at vi fra samme skuffe selv fik grimme mén.

Ellegaards møbelfabrik skulle i sommeren midt i tresserne dyste mod Gjern Møbelfabrik, og kampen skulle afvikles på et grønt område bag Papirfabrikken i Silkeborg.

Rud Poulsen, der boede på Julsøvej 69, skulle stå for transport af fodboldholdet, idet mange på det tidspunkt ikke havde bil.

Fodboldspillere fra Ellegaards Møbelfabrik og Bøjlefabrikken med Rud Poulsen yderst til venstre.

Et hold bestod efter min hukommelse af 7 mand, hvoraf en skulle være målmand. Og målmanden var naturligvis Rud, idet han havde korpuset med sig og samtidig var i god foderstand. Så en sommeraften efter arbejdstid var de 6 mand klar. Rud var naturligvis fører af sin Adler, hvorefter hele holdet blev pakket ind og fyldte resten af bilens tomrum ud.

Adleren (en klon af DKW) var en førkrigs-model og ikke af nyeste årgang. Med de mangler, den nu havde, kørte vi mod Silkeborg med en lille smule overvægt og godt med dug på ruderne. Da vi kom til fuldt stop, hvor Sejsvej munder ud i Århusvejen ved Hjelekiosken, fortsatte bilen tværs over den stærkt trafikerede Århusvej til Smedebakken. Alle i bilen råbte "Rud, Rud - stands bilen stands bilen".

Endelig langt om længe fik Rud standset bilen oppe på Smedebakken, tørrede sveden af panden og sagde "Det må I sku undskylde, jeg glemte fand'ne at pumpe bremserne." Jeg kan ikke huske om vi vandt kampen, men det har vi sikkert gjort, idet "Tømmer Møller" også kaldet "Gas Møller" var dommer/lokalpatriotisk og kom fra Sejs.

Vognmand Magnussen og Lysets Engel.

En anekdote som jeg har fået fortalt af efterkommerne:

Vi skal nok knap 80 år tilbage i tiden, hvor Ejvind Magnussen (barnebarn af Carl Svensker), der boede i landejendommen Sejs Søvej 27, drev lidt hestetrukken vognmandsfirma, når han havde fri som kusk på Træskofabrikken.

Hestevognen ved Svejbæk Station. Det er Ejvind Magnussen til højre.

Han havde lovet, at køre et stort flyttelæs til en anden adresse, men kunne godt se, at det nok var lige rigeligt for den ene fjordhest, han havde. Ejvind måtte simpelthen ud for at låne en ekstra hest - ellers gik det ikke. Og hvor kunne han så låne en hest? Jaaah der var jo Robert Nielsen, som havde en lille landejendom på Kildevej 21 i Svejbæk.

Men - hvordan var det nu? Han havde jo sine forældre til at bo hos sig, idet ejendommen "Birkelide", som de bestyrede efter den store brand i 1941, var blevet solgt af ejeren: maler Herman Rasmussen. Robert Niensens forældre tilhørte Indre Mission, og faderen sad i Linå Menighedsråd.

Men Ejvind måtte selvfølgelig gøre et forsøg. Han kendte Robert, idet de var jævnaldrene og havde arbejdet sammen på Træskofabrikken!

Robert var også kendt for sit gode humør og havde bestemt ikke en underudviklet humor.

Så det traf sig på den måde, at Ejvind gik op til Robert og forsigtigt spurgte, om der var en mulighed for at låne hans hest og fik flettet ind, at han naturligvis vidste det var på en søndag, og det derfor nok ikke var så godt. Hvortil Robert med et glimt i øjet sagde til Ejvind, at han var sikker på, at hesten ikke kendte ugedagene, og i øvrigt var hesten ikke spor missionsk.

Så Ejvind vendte glad hjem og fik ordren om flytning afviklet den efterfølgende søndag. Videre havde den rare Robert mange tillidshverv: Formand for borgerforeningen i en årrække, og medlem af skolekommissionen. Han lagde mange kræfter i den lokale dilettant-gruppe. Og endelig havde han sammen med sin kone, Lene, den kvartalsvise aflæsning af elmålere. Når de beskæftigede sig med det, gik de begge under tilnavnet "Lysets Engler".